

2085-15-3-2-201902191133

N 15-3/2085
19/02/2019

საქართველოს მთავარ პროკურორს
ბატონ შალვა თადუმაძეს

წინადადება

ბრალდებულების () ს, () რ, () ს მიმართ
სამართალდამცავების მხრიდან არაპროპორციული ძალის შესაძლო გამოყენების ფაქტზე
გამოძიების დაწყების შესახებ

შემუშავებულია საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის მიერ განხორციელებული შემოწმების შედეგების მიხედვით და გეგზავნებათ „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

ბატონო შალვა,

2019 წლის 6 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველის რწმუნებულებმა ქ. თბილისის დროებითი მოთავსების იზოლატორში (დიღომი) მოინახულეს ბრალდებულები () და () ბრალდებულ ()) განმარტებით, 2019 წლის 5 თებერვალს, 01:00 საათზე, იმყოფებოდა ქ. თბილისში, მეტროსადგურ „ნაძალადევი“-ს მიმდებარე ტერიტორიაზე () და () ერთად, რა დროსაც მათთან მივიდნენ კრიმინალური პოლიციის თანამშრომლები. პოლიციელებმა სამივე მათგანს ჩაუტარეს პირადი ჩხრეკა, რის შემდეგაც გადაიყვანეს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ქ. თბილისის პოლიციის დეპარტამენტის გლდანი-ნაძალადევის სამმართველოს მე-9 განყოფილებაში.

ის თქმით, პოლიციის განყოფილებაში მიყვანისთანავე შეიყვანეს განყოფილების უფროსთან, ხოლო მისი მეგობრები ჩაიყვანეს ადმინისტრაციული შენობის ქვედა სართულზე. ბრალდებულის მტკიცებით, განყოფილების უფროსმა ჰკითხა „რატომ არ ჩერდებით“, რაზეც მან კითხვითვე მიმართა, თუ რას გულისხმობდა. აღნიშნულზე ხსენებულმა პირმა ფეხი დაარტყა მუცლის არეში, მიაყენა სიტყვიერი შეურაცხყოფა და შეაფურთხა. მან მოუწოდა პოლიციის თანამშრომელს აღარ მიეყენებინა ფიზიკური შეურაცხყოფა, თუმცა, იგივე პირმა და მასთან ერთად პოლიციის რამდენიმე თანამშრომელმა მიაყენეს ფიზიკური შეურაცხყოფა, კერძოდ,

ურტყამდნენ ხელებს და ფეხებს, რის შედეგადაც იგი დაეცა მიწაზე, რა დროსაც კვლავ გრძელდებოდა მის მიმართ ძალადობა. ამასთან, ერთ-ერთმა მათგანმა თავი ჩაარტყა სახის არეში.

როგორც ბრალდებულმა აღნიშნა, განხორციელებული ძალადობის შემდეგ, დაადეს ხელბორკილი და ჩაიყვანეს ადმინისტრაციული შენობის პირველ სართულზე, რა დროსაც ხმამაღლა ითხოვდა შველას. მის მოწოდებას გამოეხმაურნენ _____) და _____ ი. როდესაც მათ დაინახეს იგი ნაცემი, გამოხატეს პროტესტი, რასაც შედეგად მოჰყვა პოლიციელების მიერ მისი მეგობრების ფიზიკური და სიტყვიერი შეურაცხყოფა. კერძოდ, მათ სცემდა დაახლოებით ხუთი პოლიციელი, ურტყამდნენ ხელებს და ფეხებს, რის შედეგადაც _____ ქე და _____ ეცნენ მიწას.

ბრალდებულებმა _____) და _____ იმა განმარტეს, რომ პოლიციის განყოფილებაში მიყვანის შემდეგ, _____ ი აიყვანეს განყოფილების უფროსის კაბინეტში, ხოლო ისინი ჩაიყვანეს ადმინისტრაციული შენობის სარდაფში. მათი მტკიცებით, _____ ი განყოფილების უფროსმა და მასთან ერთად სხვა პოლიციელებმაც მიაყენეს ფიზიკური შეურაცხყოფა. კერძოდ, მათ ესმოდათ ყვირილის ხმა, რაზეც სარდაფიდან ავიდნენ ფოიეში, სადაც დაინახეს რომ _____ უკვე ჩამოყვანილი ჰყავდათ პირველ სართულზე. ფოიეში სამივე მათგანს პოლიციელებმა მიაყენეს ფიზიკური შეურაცხყოფა, ჩაიყვანეს კვლავ სარდაფში, სადაც დაახლოებით 10-15 წუთის განმავლობაში გრძელდებოდა მათ მიმართ ფიზიკური ძალადობა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ქ. თბილისის დროებითი მოთავსების იზოლატორში შედგენილი დაკავებულის სამედიცინო დოკუმენტაციის მიხედვით, _____ აღნიშნება: მარჯვენა თვალის ზედა ქუთუთოზე, შუბლზე მარჯვნივ, მარცხენა ბარძაყის გარეთა ზედაპირზე მოწითალო, მოიისფრო სისხლნაჟღერებები; მარცხენა თვალის ზედა ქუთუთოზე ნაკაწრი ირგვლივ მცირე სისხლნაჟღერებით; მარცხნივ, ტუჩ-ნიკაპის მიდამოში ნაკაწრები, მარცხენა წვივზე ნაკაწრი; მარცხენა კოჭ-წვივის სახსართან ზედაპირული ნაჭდევი. ორივე მაჯაზე ჰიპერემია და ხაზოვანი ნაკაწრები. პაციენტის გადმოცემით აღწერილი დაზიანებები მიიღო პოლიციის თანამშრომლების მიერ მის მიმართ განხორციელებული ძალადობის შედეგად.

ამავე დოკუმენტაციის თანახმად, აღნიშნება მოიისფრო სისხლნაჟღერითი მარცხენა თვალის ზედა ქუთუთოზე; ჰიპერემია ცხვირის კეხზე; ნახეთქი ჭრილობა ნიკაპზე. პაციენტის თქმით, აღწერილი დაზიანებები მიაყენეს პოლიციელებმა დაკავებისას პოლიციელზე თავდასხმის დროს. კერძოდ, შელაპარაკების დროს ერთ-ერთ პოლიციელს მიაყენა ფიზიკური შეურაცხყოფა, რის შემდეგაც დანარჩენებმა გააკავეს ძალის გამოყენებით და სცემეს ხელებით.

ქვემოთ მითითებული დოკუმენტების მიხედვით აღნიშნება ჰიპერემია და ტკივილი წელის მიდამოში; ჰიპერემია გულმკერდის მარცხენა ნახევარში და მხრის სახსართან; ნაჭდევი და ნაკაწრი წელის მიდამოში. პაციენტის თქმით, აღწერილი დაზიანებები მიაყენეს პოლიციის თანამშრომლებმა, კერძოდ, წააქციეს იატაკზე და ურტყეს ხელები და ფეხები, მას შემდეგ, რაც ფიზიკური შეურაცხყოფა მიაყენა ერთ-ერთ პოლიციელს.

ფაქტზე (მათ შორის, პოლიციელის მიერ დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში) განხორციელოს შესაბამისი სამართლებრივი რეაგირება: ჩაატაროს ეფექტიანი გამოძიება, აუცილებლად გულისხმობს და მოიცავს მის ინსტიტუციურ და პრაქტიკულ დამოუკიდებლობას.

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეში „მიქიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“ განაცხადა, რომ „სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის თანახმად, მე-3 მუხლი არ კრძალავს ძალის გამოყენებას დაკავების მიზნებისათვის. თუმცა მსგავსი ძალის გამოყენება შეიძლება მხოლოდ გარდაუვალ ვითარებაში და ის არ უნდა იყოს გადამეტებული.¹ თავისუფლებააღკვეთილ პირთან მიმართებით ფიზიკური ძალის გამოყენება, რაც არ იყო მკაცრად აუცილებელი ამ პირის ქმედებიდან გამომდინარე, ლახავს ადამიანურ ღირსებას და პრინციპში, წარმოადგენს მე-3 მუხლით დაცული უფლების დარღვევას.²“

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევა დაადგინა საქმეზე „რებოკი სლოვენის წინააღმდეგ“, კერძოდ, „სასამართლო იხსენებს, რომ განმცხადებელს აწუხებდა ყბის ორმაგი მოტეხილობა, ისევე, როგორც სახის კონტუზია. მიყენებული მძიმე დაზიანების გათვალისწინებით, აგრეთვე ზემოხსენებულ დასკვნაში განვითარებული მსჯელობის მიუხედავად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მთავრობას არ წარმოუდგენია დასაბუთებული ან სარწმუნო არგუმენტაცია, რაც ძირეულად ახსნიდა ან გაამართლებდა დაკავების ოპერაციის დროს ძალის გამოყენების ხარისხს. შესაბამისად, გამოყენებული ძალა იყო გადაჭარბებული და გაუმართლებელი მოცემულ გარემოებებში“.

დასკვნა:

მოცემულ შემთხვევაში, მოქალაქეების განცხადება პოლიციელების მხრიდან განხორციელებული შესაძლო კანონსაწინააღმდეგო ქმედებების ფაქტზე, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ მათ აღნიშნებოდათ დაზიანებები, მიუთითებს, რომ შესაძლოა, დაკავებული პირების მიმართ ადგილი ჰქონდა არაპროპორციული ძალის გამოყენებას. შესაბამისად, აუცილებელია ადეკვატური რეაგირების განხორციელება სახელმწიფოს მხრიდან, რომელიც მიმართული იქნება მართლმსაჯულების განხორციელებისკენ.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-100 მუხლის თანახმად, დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში გამომძიებელი, პროკურორი ვალდებული არიან დაიწყონ გამოძიება. აღნიშნული მოთხოვნა იმპერატიულ ხასიათს ატარებს და შესაბამისად, დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემდეგ გამოძიების მწარმოებელი პირის/ორგანოსთვის არ არსებობს ალტერნატივა. დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღებისას, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა გამოძიების დაწყება, რაც შემდეგ ეფექტიანი გამოძიების წარმოებით უნდა გაგრძელდეს, რათა დადგენილი იქნას ყველა ფაქტობრივი გარემოება, ჩატარდეს ყველა საჭირო საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედება კანონიერი გზით შესაბამისი მტკიცებულებების მოპოვების მიზნით.

¹ ასევე, იხ. Altay v. Turkey, no. 22279/93, §54, 22 May 2001; Ivan Vasilev v. Bulgaria, no. 48130/99, §63, 12 April 2007.

² იხ. Ribitsch v. Austria, 4 December 1995, §38, Series A no. 336

ნიშანდობლივია, რომ „სისხლის სამართლის საქმეთა საგამომიებო და ტერიტორიული საგამომიებო ქვემდებარეობის განსაზღვრის თაობაზე“ 2013 წლის 7 ივლისის საქართველოს იუსტიციის მინისტრის N34 ბრძანების დანართის მე-2 პუნქტის თანახმად, პროკურატურის გამომიებლის საგამომიებო ქვემდებარეობას განეკუთვნება საქმე პოლიციელის მიერ ჩადენილ დანაშაულთა თაობაზე.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-100 მუხლიდან და ზემოაღნიშნული ბრძანების დანართის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს პროკურატურა ერთდროულად უფლებამოსილი და ვალდებულია დაიწყოს და აწარმოოს გამოძიება მოქალაქეების მიმართ სამართალდამცავი პირების მიერ ჩადენილ შესაძლო დანაშაულის ფაქტზე.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მოგმართავთ წინადადებით, დაიწყოს გამოძიება _____ ს, _____ ა და _____ იმართ სამართალდამცავების მხრიდან არაპროპორციული ძალის შესაძლო გამოყენების ფაქტზე. კერძოდ, _____, _____, _____ სა და _____ აულის დაზიანებების წარმოშობის საკითხთან დაკავშირებით უნდა შეფასდეს სამართალდამცავი პირების მხრიდან გამოყენებული იყო თუ არა პროპორციული ფიზიკური ძალა ბრალდებულთა მხრიდან შესაძლო ფიზიკური წინააღმდეგობის დაძლევის მიზნით.

ამასთან, _____ და _____ სხეულზე არსებული დაზიანებების ხარისხის, ხასიათის, ხანდაზმულობის, წარმოშობისა და განვითარების მექანიზმის დასადგენად, აუცილებელია, მოხდეს დროული სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის დანიშვნა და ჩატარება. ამავდროულად, სამართალდამცავი პირების მხრიდან ბრალდებულების მიმართ განხორციელებული შესაძლო კანონსაწინააღმდეგო ქმედებების ფაქტზე გამოძიების ეფექტიანად წარმართვის მიზნისთვის მნიშვნელოვანია ფაქტის ამსახველი ვიდეო-ჩანაწერის ამოღება (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

ამასთან, გთხოვთ, მაცნობოთ მოცემული წინადადების განხილვის შედეგები „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 24-ე მუხლით დადგენილ ვადაში.

დანართი: 65 (სამოცდახუთი) ფურცელი და CD დისკი.

პატივისცემით,

ნინო ლომჯარია

5-

სახალხო დამცველი

